

VÓN, VIRÐISKET OG RÆÐUMYND

FINN TÍNI VIRÐI, TÍTT ENDAMÁL OG ENDURNÝGGJA TEG. TAÐ VÆR REYÐI TRÁÐURIN Í BOÐSKAPINUM, TÁ TVEIR FØROYSKIR STJÓRAR VIÐ VINDI Í SEGLUNUM, STUÐLAÐIR AV VÆL SMURDUM ÚTLENSKUM FYRILESTRAHALDARUM, LØGDU FØROYSKU VINNUNI LAG Á Í LØKSHØLL

Tekstur: Jón Brian Hvidtfeldt

Eitt starvsfólk hjá Kodak kemur inn til stjóran við einum digi-talkamera. Stjórin svarar, at hetta sær áhugavert út, men at fyrítøkan framleiðir film. Gloym hatta, vóru boðini frá stjóranum í máttmiklastu fyrítøkuni í bransjuni, ið trúði so nógv upp á egnar, etableraðar sannleikar, at teir at enda tóku lívið av fyrítøkuni. Kodak fór á heysin í 2012, tí allur heimurin hevði skift til digi-talkamera.

Søgan er óivað søgd eina millión ferðir áður, men fríggjadagin fangaði hon í Løkshøll. FaroExpo savnar fyri 10. ferð føroyskt vinnulív og útlandskar gestir til networking og tað, ið hartil hoyrir. Eftir tveir dagar við framsýningum og forrætningsfundum fingur áhoyrarnir høvi at seta seg væl til rættis í bleytu stólarnar í Løkshøll og bara taka ímóti, meðan fyra kapasitetar fingur høvi at geva sítt íkast til, hvussu tey bestu stýra sínum feløgum.

– Hvat kunnu vit so læra av Kodak? Eina rúgvu! Spyr og svarar norska Efwa Hagstrøm út í salin, sum ikki kann annað enn nikka.

Hon biður vinnulívsfólkini fara heim og hyggja eftir sínum konseptum, síni organisatión og sínum máta at dríva fyrítøkuna.

– Hvat brenna vit fyri? Hvat drívur okkara figgjarlaga motor? Hvat kunnu vit duga best í heiminum?

Efwa Hagstrøm dámar spurningarnar. Heldur teir snøgt sagt vera fantastiskar at seta sær. Uppáhaldið verður undirbyggt av einum øðrum upphaldi um, at í einoghvørjari fyrítøku má fokus vera á starvsfólkini. Tað eru tey, sum skulu broytast og mennast.

– Engageraði starvsfólk, sum brenna fyri sínum arbeiði, skapa 2,6 ferðir størri vøkstur. Tey gera 60 prosent færri feilir, og tey hava 37 prosent minni fráveru.

Tølini verða ikki sett beinleiðis upp ímóti nøkrum, men tað liggur líkasum í kortunum, at tey skulu setast upp ímóti teimum meira siðbundnu fyrítøkunum, sum bara hugsa um yvirskot á botnlinjunum.

Tað er ferð á norsku Efwa Hagstrøm, sum hevur gjørt tað til sín vinnuveg at sparka undir rumpitungar leiðslur. Hon tosar um IKEA, sum flegg streym-aggregatir inn til nýggja handilin í Russlandi, tá kravið um pengar undir borðið aftur fyri streym varð sett fram, bara dagar áðrenn hurðarnar skuldu latast

upp. Harvið megnaði fyrítøkan at sameina vøkstur við trúfesti móti egnum virðum. Og so tosar hon um læknalesandi Roger Bannister, sum vildi prógva tað ógjørliga og í 1954 rann sonevndu dreymamílinu undir fyra minuttir.

– Hvat hendi, tá Bannister hevði prógvað, at tað bar til, spyr Hagstrøm og svarar sjálf: – Tá kláraðu kappingarneytarnir tað bráðliga eisini. Men tað ræður um at vera fyrst.

Klassiska søgan við Bannister er dømi um innovatión, um at hugsa øðrvísi og at prógva tað, ið verður mett ógjørligt.

Løtan í Løkshøll skiftir tempo og tema fyra ferðir, tó so at reyði tráðurin verður varðveittur millum lopini frá føroyskum stjórum til útlandskar fyrilestrahaldarar.

HAR ER LÍV

Myndin av bláa skipinum við kennibókstavinum TN 81 sleppur at standa eina løtu.

– Her vóru fimm mans, sum so mangir aðrir tá á døgum gjørdu eina iløgu í sítt egna arbeidsplass og keyptu skip. Mær er fortalt, at allir vóru blivnir pápar og tí vildu vera meira saman við familjunum, heldur enn at vera til skips í einar triggjar mánaðir isenn.

Hjalmar Petersen vísir stoltur fram myndirnar frá søguni, sum byrjaði við skipinum Vónin, fór víðari upp á land og inn á trolverk-smiðju í kjallara í Fuglafirði, vaks seg stóra við deildum í sjei londum og útlitum fyri umsetningi á 380 milliónir krónur í ár.

Síðstu árin er Vónin vaksin í Kanada og Grønlandi, fyrítøkan hevur keypt seg inn í Norra og Danmark og hevur fingið sölufólk í Íslandi. Nýggja satsið er í Litava, og vísir stjórin stoltur fram ein spildurnýggjan bygning á 4000 fermetrar, har Vónin ætlar at framleiða síni net og nótir næstu árin.

– Hetta er framleiðsla, sum vit taka heim aftur úr India og Kina, serliga orsakað av drúgvu leveringstíðini, ið hevur kostað okkum nakrar kundar, greiðir Hjalmar Petersen frá.

Stjórin remsar upp starvsfólkatalini á ymsu deildunum, sum fara at nærkast teimum 300 tilsamans, tá deildin í Litava av álvara kemur ígongd.

– Nøgd starvsfólk hava allar størsta týðning fyri okkara fyrítøku, sigur Hjalmar Petersen og vísir eina glaða starvsfólkamynd frá útferð norðanfyri.

Stjórin er til reiðar til avdúking:

– Eg eri vísir í, at ein av okkara loynd-

armálum er, at vit hava givið ungum fólkum møguleikan at arbeiða seg uppeftir, og hava givið teimum leiðandi störv í fyrítøkuni. Úrslitið er, at vit í dag hava ein ungan og sera dugnaligan starvsfólkahóp, sigur Hjalmar Petersen og leggur seinasta trumfin á:

– Ert tú fyrst komin inn í Vónina, so mást tú nærum sparkast útaftur. Tað er okkara vørumerki, sigur stjórin og undirstrikar upphaldið um nøgdu starvsfólkini, ið eru góð við og trívast í fyrítøkuni.

Stjórin setir fokus á ta innovatión, sum so ofta er felagsnevni við vøkstur. Tosar um gamla royndarbrunnin í elsta bygninginum hjá Vónini í Fuglafirði, sum nú fyri tað mesta er avloystur av simulatorum á telduni, ið leggja lunnar undir størri royndir á stórum royndarbrunnum í Danmark og Kanada. Tosar um føroyskt framleidda trolkamera'ð hjá JT Electric, ið gevur heilt nýggja vitan um tað, ið fyriferst í trolinum undir fiskiskapi. Um skiljiristirnar, ið loyva smáa fiskinum útaftur og tí stuðla undir burðardýggju veiðuna og geva nýggjar og øktar veiðu- og inntøkmøguleikar. Um nýtt tilfar, ið ger trolini lættari og sterkari. Um tað sonevnda water flow'ð, ið er allur loyndómurin í trolfiskiskapi, har tað jú ræður um at fáa fiskin skjótt gjøgnum trolid og aftur í posan.

Alt fortreytir fyri tí menning, sum skal tryggja Vónini eina framtíð. Eina framtíð, sum skal byggjast á øll sløg av fiskiskipi, á alivinnuna og nú eisini frálavinnuna. Og eina framtíð, sum ikki minst má byggjast víðari á aðrar marknaðir enn tann føroyska, sum í heimshøpi er pinkalítil.

– Tí skulu vit hava kundar uttan fyri Føroyar. Vit skulu vaksa úti í heimi, sigur Hjalmar Petersen.

VIRÐISKETAN

Stjórin tendrar nýggja reklamufilmin hjá Bakkafrost. Her eru myndir av øllum liðum í virðisketuni, kryddað við fakta um stødd og virði á fyrítøkuni og hennara íkast til føroyska samfelagið, umframt risa iløguætlanin á 1,5 milliard krónur frá 2013-2017. Boðskapurin verður ítøkiligur við orðunum um, at Bakkafrost útflytir 500.000 døgurðar. Um dagin.

Deyðatøgn er salinum. Regin Jacobsen hyggur út yvir fjøldina. Nikkar, meðan smílið hómast á varrunum. So runga lógvabrestirnar í Løkshøll.

– Vit taka ábyrgd, vísa respekt og eru

ágrytin, effektiv og progressiv. Høvuðsuppgávan er at bjóða okkara kundum á al-tjóða marknaðinum eina vælsmakandi og heilsugóða góðskuvøru. Málið er, at Bakkafrost skal vera ein fyrítøka í heimsflokki í laksavinnuni.

Regin Jacobsen er sjónliga errin av síni fyrítøku, sum hevur greið virði og mál. Hann remsar upp eina røð av lyklatølum, greiðir frá søguni og stóra vøkstrinum síðstu árin. Fleiri ferðir vendur hann aftur til keypið av Havsbrún fyri 1,1 milliard, sum sprongdi øll met í føroyskari vinnulívssøgu.

– Við keypinum fingur vit eina søgu, sum eingin annar í heiminum kann fortelja, sigur Regin Jacobsen og vísir á, at við keypinum fekk Bakkafrost síðsta liðið í virðisketuni, sum nú røkkur frá fódurframleiðslu til lidna vøru.

Fullfiggjaða virðisketan gevur eina røð av fyrimunum, eins og váðarnir í framleiðsluni kunnu avmarkast.

Norska Efwa Hagstrøm og føroyski Regin Jacobsen vóru millum fyrilestrahaldararnar á FaroExpo fríggjadagin